

შირაქი

SHIRAKI

www.open.ge

გამოცემის 1937 წლიდან

დადოვლისწყაროს მუნიციპალიტეტის გაზეთი

№46 (9.711)

12-19 დეკემბერი 2015 წელი

ფასი: 50 თეთრი

ყოველკვირეული გამოცემა

მოდი, ვნახოთ ყანა...

გვ.5

სანძრის მიზეზი ცნობილია

გვ.8

ფიროსმანის სასლ-მუზეუმს რესტავრაცია ჩაუტარდება

გვ.2

მუზეუმის აღდგენას გლობალური დატვირთვა ექნება და გარდა აღდგენისა, ამავე ტერიტორიაზე დამთვალიერებლისთვის კეთილმოწყობილი გარემო შეიქმნება. ამასთან ერთად კი, ეტაპობრივი მუშაობა ფიროსმანის ტილოების რესტავრაციაზეც დაიწყება.

ზებანაგვითური ურომა საქართველოში

გვ.5

ქართული სამართლის პარადოქსები

გვ.6

რა შედეგს იტვალისწინებს მთის კანონი

გვ.3-7

ზოგადი წესის თანახმად, დასახლებას მალაღმთიანი დასახლების სტატუსი ენიჭება მალაღმთიან დასახლებათა ნუსხაში შეტანის ფორმით, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

ნოდარ ხადური: „მომავალი წლის 1 სექტემბრიდან, მალაღმთიან რეგიონებში მცხოვრები პენსიონერების პენსია 216 ლარი იქნება. მისი განმარტებით, მომავალი წლის ბიუჯეტი მთლიანად ადამიანის ჯანმრთელობასა და სოციალური პრობლემების მოგვარებაზე იქნება ორიენტირებული. საქართველოს პრემიერ-მინისტრის თქმით, 2016 წლის ბიუჯეტი სოციალურად ორიენტირებული იქნება და სახსრები განკუთვნილი იქნება პენსიებისა და პედაგოგების საბაზო ხელფასების ზრდისათვის, მალაღმთიანი რეგიონების განვითარების ხელშეწყობისთვის.“

ვინ გაიმარჯვებს კონკურსში?

3 დეკემბერს დადოვლისწყაროს მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ გამოცხადებული ვაკანსიების დასაკავებლად გამოცხადებული კონკურსის ფარგლებში ჩატარდა ტესტირების მეორე ეტაპი. როგორც დადოვლისწყაროს საატესტაციო კომისიაში დანაცხადეს, ტესტირებაზე 32 კონკურსანტიდან არ გამოცხადდა 12 კონკურსანტი, 6-მა ვერ გადალახა მინიმალური ზღვარი.

ტესტირების მესამე ეტაპი 14 დეკემბერს ჩატარდება. სწორედ გასაუბრებაზე გაირკვევა იმ 8 ადამიანის ვინაობა, ვინც გამოცხადებულ ვაკანსიებზე შესაბამის პოზიციას დაიკავებს.

მსურველთა საყურადღებოდ!

გაზეთი „შირაქი“ არ ღალატობს ტრადიციას და კვლავაც გთავაზობთ ფერად **სახალწლო კალენდარს**. თუ გსურთ, თქვენი ბავშვის ფოტო განთავსდეს 2016 წლის ფერად კალენდარში, გთხოვთ წარმოადგინეთ ის 24 დეკემბრის ჩათვლით რედაქციაში. შეგახსენებთ, რომ კალენდარში ფოტოს განთავსება ფასიანია. 1 ფოტოსურათი 15 ლარი ეღირება. მაგრამ, თუ, ერთ ფოტოში ორი, ან მეტი ბავშვი იქნება - 20 ლარი.

იჩქარეთ, რაოდენობა შეზღუდულია!!!

გამოინერეთ გაზეთი „შირაქი“

2016 წლისთვის გაზეთ „შირაქის“ პერიოდულობა კვლავ ყოველკვირეული იქნება, რვაგვერდიანი და ფერადი. გამოწერის ღირებულება მთელი წლით 15 ლარი ეღირება, 6 თვით - 7,50 ლარი. გამოინერეთ გაზეთი „შირაქი“ - შიდათი ყველაფერი დადოვლისწყაროში მიმდინარე მოვლენების შესახებ.

ფიროსმანის სახლ-მუზეუმს რესტავრაცია ჩაუტარდება

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოსა და მუნიციპალური განვითარების ფონდის ინიციატივით, შემოდგომაზე მირზაანში ნიკო ფიროსმანის სახლ-მუზეუმის რეაბილიტაცია იგეგმება. როგორც ძველთა დაცვის სააგენტოს დირექტორი ნიკოლოზ ანთიძე ამბობს, მუზეუმის აღდგენას გლობალური დატვირთვა ექნება და გარდა აღდგენისა, ამავე ტერიტორიაზე დამთავალიერებისთვის კეთილმოწყობილი გარემო შეიქმნება. ამასთან ერთად კი, ეტაპობრივი მუშაობა ფიროსმანის ტილოების რესტავრაციაზეც დაიწყება. სატენდერო პირობების მიხედვით, უნდა მოხდეს: სახლ-მუზეუმის საძირკვლის გამაგრება, სახურავისა და იატაკის შეცვლა, აივნის სვეტებისა

და რიკულების ახლით შეცვლა, კიბების მოწესრიგება-შეცვლა, კარ-სარკმლების ახლით შეცვლა, სარდაფში ჩასასვლელი დარბაზის აღდგენა, ფასადებზე გვიანდელი ბათქაშის მოხსნა, სანვიმარი მილის გამოცვლა, აგურის იატაკის მოწყობა. მუზეუმის რეაბილიტაციისთვის ბიუჯეტიდან მატისიმ 34 628 ათასი ლარის დახარჯვა იგეგმება. „სამშუბაროდ, მოხდა ისე, რომ ფიროსმანის სახლ-მუზეუმში ბევრი რამ ჩამოინგრა და ჩვენ მის რეაბილიტაციას ამ დრომდე ვერ ვახერხებდით. ამ საქმეში კი როგორც კულტურული მემკვიდრეობის გულშემატკივარი, მუნიციპალური განვითარების ფონდი დაგვეხმარა და მისი აღდგენის ინიციატივა მთავრობის დონეზე გაიტანა, რის შემდეგაც მთავრობის გა-

დწყვეტილებით თანხა გამოიყო. პროექტი ჩვენი მომზადებულია, თუმცა ეს ძალიან მცირე ნაწილია იმ ყველაფრისა, რაც ზოგადად ფიროსმანის მუზეუმში უნდა ჩატარდეს. უნდა აღინიშნოს, რომ მუზეუმში მუშაობენ საკმაოდ დამსახურებული ადამიანები, რომელთა ძალისხმევითაც ის შენარჩუნდა და 90-იან წლებში გაძარცვას გადაურჩა. მომავალი წლის გეგმაში კი ტერიტორიის კეთილმოწყობაც იგეგმება, რათა მუზეუმი არსებობდეს არა მხოლოდ დამთავალიერებისთვის, არამედ იქ ხელოვანი ადამიანებისთვის შემოქმედებითი გარემო შეიქმნას, მოწყოს ფესტივალები, გამოფენები და ა.შ. მომავალი წლის გეგმაში 130 ათასი ლარი გამოყოფილი, თუმცა ამის

შემდეგ ვფიქრობთ, რომ დაასლოებით 20 ათასამდე გამოვყოფთ. მუზეუმი 2017 წლის ბოლოს პირველადი გადაუღებელი სამუშაოებითა და ინფრასტრუქტურით უკვე მოწყობილი იქნება, - აცხადებს ნიკოლოზ ანთიძე.

იმპერიები ადრე თუ გვიან ინგრევა...

დღეს, როცა რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობა დაძაბულია, როცა ჩვენი „ჩრდილოელი ძმა“ ერთმორწმუნეობის სახელით ტერიტორიებს გვართმევს, ძნელია ისაუბრო მასთან ურთიერთობის დათბობაზე, მაგრამ საერთაშორისო დიპლომატიის მაგალითები გვიჩვენებს, რომ სიტუაციის დარეგულირების ყველაზე რაციონალური გზა დიალოგია. ეკონომიკური და კულტურული ურთიერთობების მოწესრიგება კი არა მარტო რუ-

ანასტასია ყოჩიაშვილი, ხელმძღვანელი ეგული ყოჩიაშვილი, ქ. დედოფლისწყაროს N1 საჯარო სკოლა); ხელოვნება საზღვრების გარეშე (ავტორები: ქეთი ნიკლაური, ხათუნა გუმარაშვილი, ხელმძღვანელი ირინა თეთვაძე, ქ. დედოფლისწყაროს N1 საჯარო სკოლა); ზურაბ ნერეთელი (ავტორი გიორგი პოპიაშვილი, ხელმძღვანელი ვულებეა პოპიაშვილი, ქ. დედოფლისწყაროს N1 საჯარო სკოლა); კონკურსის მონაწილეებისათვის მომზადდა სამეცნიერო თემები ქართულ-

ვილი, ქეთი ნიკლაური, ხათუნა გუმარაშვილი. მოსწავლეები დაჯილდოვდნენ სიგელებით, პრემიებით და ფასიანი საჩუქრებით. ღონისძიებას ესწრებოდნენ კავკასიური სახლიდან: პროექტის „კულტურის კალენდარი“ კოორდინატორი მიხო ბეროშვილი, პროექტის „ახალგაზრდა კავკასიელი ლიდერები მშვიდობისა და თანამშრომლობისათვის“ კოორდინატორი თამარ უჯუშუ. დედოფლისწყაროს სათემო ორგანიზაცია „ხორნაბუჯი“ მადლობას უხდის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დირექტორს ქალბატონ ლალი გურასაჟულს და მუზეუმის თანამშრომლებს, ზემო მარზაანის საჯარო სკოლის პედაგოგ ნანა ჯავახიშვილს, ხორნაბუჯის საჯარო სკოლის პედაგოგ სვეტლანა ჩოგუშვილს, ქ. დედოფლისწყაროს N1 საჯარო სკოლის პედაგოგებს ირინა თეთვაძეს და ვულებეა პოპიაშვილს, დედოფლისწყაროს კულტურის ცენტრს ღონისძიების ორგანიზებაში თანადგომისათვის.

ზენტაციები წარმოადგინეს. მე ამ ბავშვებში დიდი პოტენციალი დავინახე, მათ თავისუფლად შეუძლიათ უფრო დიდი ზომის ნაშრომები მოამზადონ შემდეგში. ჩვენი ორგანიზაცია მცირე გრანტით დაეხმარა ამ ორგანიზაციას და ვხედავთ, რომ თანამშრომლობა შედგა. ჩვენ ვხედავთ, რომ ახალი ხელისუფლების პირობებში დაინყო მოლაპაკუბები რუსეთთან, თუმცა, მაინც ვფიქრობთ, რომ ურთიერთობები დასალაგებელია, ამასთანავე, არ შეიძლება დაივიწყო რუსული კულტურა, ქართულ-რუსული კულტურული ურთიერთობები და მით უფრო იმ ფონზე, რომ მუდმივი არაფერია-იმპერიები ადრე თუ გვიან ინგრევა, რადგან ისინი თვითგანადგურების რეჟიმში თავიანთი პოლიტიკით არიან ჩართულნი. ეს ითქმის რუსეთზეც - ის ასეთი ფორმით

სეთთან, არამედ ნებისმიერ მეზობელ სახელმწიფოსთან აუცილებელია საქართველოსთვის... 2015 წლის 9 დეკემბერს დედოფლისწყაროს მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში სათემო ორგანიზაცია „ხორნაბუჯი“ (ხელმძღვანელი მანანა ყატაშვილი) კულტურულ ურთიერთობათა ცენტრი - კავკასიური სახლის დაფინანსებით დედოფლისწყაროს მხარეთმცოდნეობის მუზეუმთან ერთად ჩატარა მოსწავლეთა სასწავლო-შემეცნებითი კონფერენციის შემავრცელებელი ღონისძიება თემაზე „ქართულ-რუსული კულტურული ურთიერთობები“. წინასწარ გამოცხადებულ ვებაში საკონკურსოდ წარმოდგენილი იყო სხვადასხვა საჯარო სკოლის მოსწავლეთა ნაშრომები: „ქართველი სამხედრო პირები რუსეთში“ (ავტორი გოგა ცხვედიაშვილი, ხელმძღვანელი ნანა ჯავახიშვილი, ზემო მარზაანის საჯარო სკოლა); „ნიუეგოროდის დრავუნთა პოლი და ნეჩოლო-ოვეები“ (ავტორი დიანა ბაუმი, ხორნაბუჯის საჯარო სკოლა); „ედვარდ ჩოუშანი“ (ავტორი მილენა აგაბალიანი, ხორნაბუჯის საჯარო სკოლა); „თეთრხალათიანი რაინდები“ (ექიმ ნატროშვილების დინასტია) (ავტორი

რუსული ურთიერთობების ისტორიის და თანამედროვეობის შესახებ, მოეწყო ასევე შემეცნებითი გამოფენა დედოფლისწყაროში დრავუნთა პოლის საქმეების და აქ გადმოსახლებული დეკაბრისტების ისტორიებზე. მოსწავლეებმა წარმოადგინეს თავიანთი ნაშრომები პრეზენტაციების სახით, ასევე გაეცნენ საქართველოს სამეფოების და რუსეთის ურთიერთობების ისტორიულ ფაქტებს, რუსეთში ხელოვნებისა და მეცნიერების სხვადასხვა სფეროში მოღვაწე ქართველების საქმიანობას, რუსი მწერლების საქართველოსთან დამოკიდებულების ამსახველ ინფორმაციას, წარმატებული დედოფლისწყაროელების და მათი შთამომავლების მოღვაწეობას რუსეთში. ფიურიმ: ეთერ ფიცხელაურის (ასოციაცია „ნიუთელწყარო“-ს თავმჯდომარე), მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის თანამშრომლების ლალი ბასილაშვილის და ლიანა ბაიდოშვილის შემადგენლობით გამოავლინა გამარჯვებული მოსწავლეები: I ადგილი - გოგა ცხვედიაშვილი; II ადგილი - მილენა აგაბალიანი; III ადგილი - ანასტასია ყოჩიაშვილი; აქტიური მონაწილეები: დიანა ბაუმი, გიორგი პოპიაშ-

ვილი, ქეთი ნიკლაური, ხათუნა გუმარაშვილი. მოსწავლეები დაჯილდოვდნენ სიგელებით, პრემიებით და ფასიანი საჩუქრებით. ღონისძიებას ესწრებოდნენ კავკასიური სახლიდან: პროექტის „კულტურის კალენდარი“ კოორდინატორი მიხო ბეროშვილი, პროექტის „ახალგაზრდა კავკასიელი ლიდერები მშვიდობისა და თანამშრომლობისათვის“ კოორდინატორი თამარ უჯუშუ. დედოფლისწყაროს სათემო ორგანიზაცია „ხორნაბუჯი“ მადლობას უხდის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დირექტორს ქალბატონ ლალი გურასაჟულს და მუზეუმის თანამშრომლებს, ზემო მარზაანის საჯარო სკოლის პედაგოგ ნანა ჯავახიშვილს, ხორნაბუჯის საჯარო სკოლის პედაგოგ სვეტლანა ჩოგუშვილს, ქ. დედოფლისწყაროს N1 საჯარო სკოლის პედაგოგებს ირინა თეთვაძეს და ვულებეა პოპიაშვილს, დედოფლისწყაროს კულტურის ცენტრს ღონისძიების ორგანიზებაში თანადგომისათვის. მეცხრამეტე საუკუნის რომანტიზმში უმნიშვნელოვანესი ადამიანები გამოვიდნენ სამწერლო ასპარეზზე, როგორებიც არიან პიუგო და გოეთე. მათ არ ჩამორჩა რუსული ინტელიგენციაც და ამის დასტურია მიხეილ ლერმონტოვის შემოქმედება, რომლის გარეშეც მსოფლიო ლიტერატურის საგანძური, კერძოდ კი რომანტიკული პოეზია, ძალიან დიდი დანაკარგს განიცდიდა. ლერმონტოვის ბიოგრაფიას თუ გადავხედავთ, რამდენიმე საინტერესო დეტალთან ერთად შევამჩნევთ, რომ რუს მწერალზე უდიდესი შთაბეჭდილება იქონია გადასახლების პერიოდში საქართველოში, მისმა კულტურამ, ეთნიკურმა სილამაზემ და ბუნებამ. სამომავლოდ, სწორედ ეს ფაქტორები გახლდათ ლერმონტოვისთვის შთაგონების წყარო - რომელიც გამოვლინდა მის რამდენიმე სერიოზულ ნაშრომში. ერთ-ერთია პოემა „დემონი“, სადაც მოქმედება საქართველოში ხდება. კონფერენციის დასასრულს დედოფლისწყაროს კულტურის სახლის დირექტორმა ცარო მარტიაშვილმა სწორედ ამ პოემიდან წაიკითხა ნაწყვეტი ჩვეული ოსტატობით. ღონისძიების დასასრულს კონფერენციის მუშაობა შეაფასა კავკასიური სახლის წარმომადგენელმა მისი ბეროშვილმა: „ძალიან გულდასმით იმუშავეს მათ, ვინც დღეს ეს პატარა პრე-

ზენტაციები წარმოადგინეს. მე ამ ბავშვებში დიდი პოტენციალი დავინახე, მათ თავისუფლად შეუძლიათ უფრო დიდი ზომის ნაშრომები მოამზადონ შემდეგში. ჩვენი ორგანიზაცია მცირე გრანტით დაეხმარა ამ ორგანიზაციას და ვხედავთ, რომ თანამშრომლობა შედგა. ჩვენ ვხედავთ, რომ ახალი ხელისუფლების პირობებში დაინყო მოლაპაკუბები რუსეთთან, თუმცა, მაინც ვფიქრობთ, რომ ურთიერთობები დასალაგებელია, ამასთანავე, არ შეიძლება დაივიწყო რუსული კულტურა, ქართულ-რუსული კულტურული ურთიერთობები და მით უფრო იმ ფონზე, რომ მუდმივი არაფერია-იმპერიები ადრე თუ გვიან ინგრევა, რადგან ისინი თვითგანადგურების რეჟიმში თავიანთი პოლიტიკით არიან ჩართულნი. ეს ითქმის რუსეთზეც - ის ასეთი ფორმით

დღეს, როცა რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობა დაძაბულია, როცა ჩვენი „ჩრდილოელი ძმა“ ერთმორწმუნეობის სახელით ტერიტორიებს გვართმევს, ძნელია ისაუბრო მასთან ურთიერთობის დათბობაზე, მაგრამ საერთაშორისო დიპლომატიის მაგალითები გვიჩვენებს, რომ სიტუაციის დარეგულირების ყველაზე რაციონალური გზა დიალოგია. ეკონომიკური და კულტურული ურთიერთობების მოწესრიგება კი არა მარტო რუ-

ინგა შილაშვილი

რა სოციალურ და საბადასახადო შედეგებს იტვალისწინებს მთის კანონი

რას ითვალისწინებს კანონი „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“, რომელიც საქართველოს პარლამენტმა 2015 წლის 16 ივლისს მიიღო და ეტაპობრივად უნდა ამოქმედდეს. რას ნიშნავს „მაღალმთიანი რეგიონის“ ცნება, რას გულისხმობს მაღალმთიანი დასახლებებში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსი და როგორ უნდა მოვიპოვოთ ის; რა სოციალური და საგადასახადო შედეგებით ისარგებლებენ მაღალმთიანი დასახლებებში მუდმივად მცხოვრები პირები?

რას ნიშნავს „მაღალმთიანი რეგიონის“ ცნება

კანონის მიხედვით, მაღალმთიანი დასახლებად ითვლება დასახლება, რომელიც ზღვის დონიდან 1500 მეტრის სიმაღლეზე ან მის ზევით მდებარეობს. გარდა ამისა, საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია სხვადასხვა კრიტერიუმის (მთის ფერდობის დახრილობა, ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა, კლიმატური პირობები და ბუნებრივი გარემო, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის სიმცირე და სიმწირე, დემოგრაფიული მდგომარეობა, მათ შორის, გამწვავებული მიგრაციული პროცესები) გათვალისწინებით, მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი მიანიჭოს დასახლებას, რომელიც ზღვის დონიდან არანაკლებ 800 მეტრის სიმაღლეზე მდებარეობს. გამონაკლის შემთხვევაში, ამ პუნქტით განსაზღვრული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი შეიძლება ზღვის დონიდან 800 მეტრის სიმაღლეზე ქვევით მდებარე დასახლებასაც მიენიჭოს.

მდებარეობის მოხედვად, მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი კანონის საფუძველზე მიენიჭათ საქართველოს შემდეგ ისტორიულ-გეოგრაფიულ მხარეებში მდებარე დასახლებებს: ხევი; მთიულეთი; პანკისის ხეობა; მაღალმთიანი აჭარა; გუდამაყის ხეობა; ფშავ-ხევსურეთი; თუშეთი; ზემო სვანეთი; ქვემო სვანეთი; ლეჩხუმი; რაჭა.

ზოგადი წესის თანახმად, დასახლებას მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი ენიჭება მაღალმთიანი დასახლებათა წესსაში შეტანის ფორმით, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

რას გულისხმობს მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსი

ფიზიკური პირისთვის მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსის მინიჭების, შეწყვეტის, შეჩერების, აღდგენის საკითხზე გადაწყვეტილებას იღებს შესაბამისი მუნიციპალიტეტის გამგებელი/მერის სახელმწიფოს მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების შესაბამისად (მასზე დარგობრივ ზედამხედველობას ახორციელებს საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო). ამასთან, იგი ვალდებულია შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის (ბრძანების) გამოცემიდან 1 კვირის ვადაში მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსის მინიჭების, შეწყვეტის, შეჩერების, აღდგენის შესახებ ინფორმაცია მიანოდოს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს (აქედან გამომდინარე, სასურველია, რომ მუნიციპალიტეტების საკრებულოებმა სათანადო ცვლილებები (დამატება) შეიტანონ შესაბამისი გამგებლის/მერის დებულებაში).

ფიზიკურ პირს მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსი ენიჭება, თუ იგი აკმაყოფილებს შემდეგ კრიტერიუმებს: ა) არის საქართველოს მოქალაქე; ბ) რეგისტრირებულია მაღალმთიანი დასახლებაში; გ) ყოველი კალენდარული წლის განმავლობაში საერთო ჯამში 9 თვის ან უფრო მეტი ვადით ფაქტობრივად ცხოვრობს მაღალმთიანი დასახლებაში.

კანონი ადგენს ასევე აღნიშნული

სტატუსის შეჩერებისა და შეწყვეტის სამართლებრივ საფუძვლებს. კერძოდ:

მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრებ პირს სტატუსი შეუჩერდება, თუ: ა) სასამართლომ სასჯელის სახით მოუსაჯა თავისუფლების აღკვეთა; ბ) მაღალმთიანი დასახლება დატოვა უმალესი ან პროფესიული განათლების მიღების მიზნით და კალენდარული წლის განმავლობაში ჯამში ფაქტობრივად 9 თვეზე ნაკლები ვადით ცხოვრობს მაღალმთიანი დასახლებაში.

მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრებ პირს მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსი შეუწყდება იმ შემთხვევაში, თუ: ა) გარდაიცვალა; ბ) შეიცვალა რეგისტრაციის მისამართი (გარდა აღნიშნული პირის სხვა მაღალმთიანი დასახლებაში რეგისტრაციის შემთხვევისა); გ) დატოვა მაღალმთიანი დასახლება, რის გამოც კალენდარული წლის განმავლობაში ჯამში ფაქტობრივად 9 თვეზე ნაკლები ვადით ცხოვრობს მაღალმთიანი დასახლებაში (გარდა იმ შემთხვევებისა, თუ მან მაღალმთიანი დასახლება მკურნალობის ან სამხედრო სავალდებულო სამსახურის მოხდის მიზნით, გარკვეული ვადით დატოვა ან თუ აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობა შეეფარდა, აგრეთვე სტატუსის შეჩერების ზემოაღნიშნული საფუძვლების არსებობის შემთხვევაში); დ) დაკარგა საქართველოს მოქალაქეობა.

სოციალური შედეგები

კანონის შესაბამისად, მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირები ისარგებლებენ შემდეგი სოციალური შედეგებით:

ა) 2016 წლის 1 სექტემბრიდან - საპენსიო ასაკს მიღწეულ პირებს, რომლებიც ყოველთვიურად იღებენ სახელმწიფო პენსიას, სოციალური დახმარების სახით მიეცემათ ყოველთვიური დანამატი - სახელმწიფო პენსიის არანაკლებ 20 %-ის ოდენობით. საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული სოციალური პაკეტის მიმღებ, მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრებ პირებს მიეცემათ ყოველთვიური დანამატი 20 %-ის ოდენობით. საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული სოციალური პაკეტის მიმღებ, მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრებ პირებს მიეცემათ ყოველთვიური დანამატი 20 %-ის ოდენობით.

ბ) 2016 წლის 1 სექტემბრიდან - მაღალმთიანი დასახლებაში მდებარე, სახელმწიფო ნილომრივი მონაწილეობით დაფუძნებულ და მის მართვაში არსებულ სამედიცინო დაწესებულებაში დასაქმებულ სამედიცინო პერსონალს, რომლის შრომა საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ანაზღაურდება, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული წესით ყოველთვიურად მიეცემა დანამატი: ექიმს - სახელმწიფო პენსიის ორმაგი ოდენობით; ექთანს - სახელმწიფო პენსიის ოდენობით;

გ) 2016 წლის 1 სექტემბრიდან - ზამთრის პერიოდში (15 ოქტომბრიდან მომდევნო წლის 15 აპრილის ჩათვლით) მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრებ პირთა გათბობის უზრუნველყოფის ხელშეწყობის მიზნით შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელებას;

დ) 2017 წლის 1 იანვრიდან - აბონენტს (საყოფაცხოვრებო მომხმარებელს) აუნაზღაურდება მაღალმთიანი დასახლებაში მოხმარებული ელექტროენერჯის ყოველთვიური საფასურის 50 %, მაგრამ არაუმეტეს მოხმარებული 100 კვტსთ ელექტროენერჯის საფასურისა;

ე) 2016 წლის 1 იანვრის შემდეგ დაბადებული პირები და მცირე ბავშვებისათვის, რომელთა ერთ-ერთი მშობელი არის მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირი, 1 წლის განმავლობაში ყოველთვიურად მიეცემა ფულადი დახმარება - არანაკლებ 100 ლარი, ხოლო მესამე და ყოველი შემდგომი ბავშვისათვის - 2 წლის განმავლობაში ყოველთვიურად მიეცემა ფულადი დახმარება - არანაკლებ 200 ლარის ოდენობით;

ვ) 2016 წლის 1 სექტემბრიდან

- მაღალმთიანი დასახლებაში მდებარე, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დაფუძნებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების მასწავლებელს მიეცემა დანამატი - საჯარო სკოლის მასწავლებლის საბაზო თანამდებობრივი სარგოს არანაკლებ 35 %-ის ოდენობით; სახელმწიფოს მიერ დაფუძნებული პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების მასწავლებელს კი დანამატის სახით მიეცემა შრომის ანაზღაურების არანაკლებ 35%. მაღალმთიანი დასახლებაში სპორტის სფეროში დასაქმებული მწვრთნელებისთვის ფინანსური დახმარების განხორციელება და სპორტის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით საქართველოს მთავრობა შეიმუშავებს და დაამტკიცებს შესაბამის სახელმწიფო პროგრამას;

ზ) 2016 წლის 1 იანვრიდან - მაღალმთიანი დასახლებაში მდებარე საჯარო სკოლის, მრავალსტადიონიანი საჯარო სკოლის მოსწავლეებს, პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების სტუდენტებს მიეცე-

მათ ვაუჩერის გაზრდილი ოდენობა. აღნიშნული ვაუჩერის გაცემის წესი და პირობები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის სპეციალური დადგენილებით;

თ) 2016 წლის 1 სექტემბრიდან - საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ან/და მის სისტემაში შემავალი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განსაზღვრული შესაბამისი პროგრამის მონაწილე მასწავლებლებს, რომლებიც პროგრამის ფარგლებში მაღალმთიანი დასახლებაში მდებარე ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში არიან დასაქმებული, მიეცემათ დანამატი - შრომის ანაზღაურების არანაკლებ 50%-ის ოდენობით. ეს დანამატი არ მიეცემა პირს, რომელიც სარგებლობს ამ ჩამონათვალის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული სოციალური შედეგით.

ზაზვასამით უნდა ითქვას, რომ აღნიშნული სოციალური შედეგების მიღება არ არის საარსებო შემცობის გაუქმების საფუძველი და არ ჩაითვლება შეფასების სისტემით იდენტიფიცირებული ლატაკი ოჯახების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებად.

საგადასახადო შედეგები

2016 წლის 1 იანვრიდან მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირები და მაღალმთიანი დასახლების საწარმოს სტატუსის მქონე მენარმე სუბიექტები ისარგებლებენ საქართველოს საგადასახადო კოდექსით დადგენილი საგადასახადო შედეგებით. კერძოდ:

ა) სამემოსავლო გადასახადით დაბეგრისაგან თავისუფლება: მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები მრავალსტადიონიანი პირის (რომლის კმაყოფაზეა 18 წლამდე ასაკის სამი ან სამზე მეტი შვილი) მიერ აღნიშნულ მაღალმთიანი დასახლებაში საბიუჯეტო ორგანიზაციიდან კალენდარული წლის განმავლობაში ხელფასის სახით მიღებული დასაბეგრი შემოსავალი.

მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრებ ერთ ან ორშვილიან პირს (რომლის კმაყოფაზეა 18 წლამდე ასაკის ერთი ან ორი შვილი) აღნიშნულ მაღალმთიანი დასახლებაში საბიუჯეტო ორგანიზაციიდან კალენდარული წლის განმავლობაში ხელფასის სახით მიღებულ 3000 ლარამდე დასაბეგრი შემოსავალზე გადასახდელი სამემოსავლო გადასახადი 50 პროცენტით უმცირდება; ამავე მაღალმთიანი დასახლებაში საქმიანობით კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული 6000 ლარამდე დასაბეგრი შემოსავალი, გარდა საბიუჯეტო ორგანიზაციიდან ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლისა;

მაღალმთიანი დასახლების საწარმოს სტატუსის მქონე მენარმე ფიზიკური პირის მიერ მაღალმთიანი დასახლების საწარმოს სტატუსის ფარგლებში განხორციელებული საქმიანობით მიღებული შემოსავალი - შესაბამისი სტატუსის მინიჭებიდან 10 კალენდარული წლის განმავლობაში (სტატუსის მინიჭების კალენდარული წლის ჩათვლით).

ბ) მოგების გადასახადით დაბე-

გრისაგან თავისუფლება: მაღალმთიანი დასახლების საწარმოს მიერ ამავე მაღალმთიანი დასახლებაში საქმიანობით მიღებული მოგება - შესაბამისი სტატუსის მინიჭებიდან 10 კალენდარული წლის განმავლობაში (სტატუსის მინიჭების კალენდარული წლის ჩათვლით).

გ) ქონების გადასახადისაგან თავისუფლება: მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსის მქონე პირის საკუთრებაში არსებული, ამავე მაღალმთიანი დასახლების ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთი;

მაღალმთიანი დასახლების საწარმოს საკუთრებაში არსებული, ამავე მაღალმთიანი დასახლების ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთი და პირობები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით, რომელიც 2015 წლის 1 დეკემბრამდე უნდა ყოფილიყო მიღებული.

ამასთან, მენარმე სუბიექტს მაღალმთიანი დასახლების საწარმოს სტატუსი არ მიენიჭება ან ეს სტატუსი შეიძლება შეწყვედეს, თუ იგი ახორციელებს: ა) ლიცენზირებისადმი ან ნებართვის გაცემისადმი დაქვემდებარებულ საქმიანობას; ბ) მომსახურების განვას (გარდა საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული მომსახურების სახეებისა); გ) საქონლით ვაჭრობას (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ხორციელდება საქონლის გადამუშავება და მიწოდება).

გარდა ამისა, საქართველოს მთა-

ვრობას ენიჭება უფლებამოსილება - დამატებით განსაზღვროს ეკონომიკური საქმიანობის ის სახეები, რომლებზედაც ასევე გავრცელდება აღნიშნული საგადასახადო შედეგები.

და ბოლოს, ცვლილება განხორციელდა „სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაციის შესახებ“ საქართველოს კანონშიც, რომლის თანახმად, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაციის წევრთა მინიმალური რაოდენობა მაღალმთიანი რეგიონის სტატუსის მქონე დასახლებებში არ უნდა იყოს 3-ზე ნაკლები (საქართველოს დანარჩენ ტერიტორიაზე 5-ზე ნაკლები).

საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 19 ნოემბრის №591 დადგენილებით დამტკიცდა „მაღალმთიანი დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსის მინიჭების, შეწყვეტის, შეჩერებისა და აღდგენის წესი“.

სტატუსის მინიჭების მოთხოვნის უფლება აქვს მაღალმთიანი დასახლებაში მცხოვრებ ნებისმიერ ფიზიკურ პირს, რომელიც აკმაყოფილებს ერთდროულად შემდეგ სამ პირობას: ა) არის საქართველოს მოქალაქე; ბ) რეგისტრირებულია მაღალმთიანი დასახლებაში; გ) ყოველი კალენდარული წლის განმავლობაში, ჯამში 9 თვის ან 9 თვეზე მეტი ვადით, ფაქტობრივად ცხოვრობს მაღალმთიანი დასახლებაში.

სტატუსის მინიჭების შესახებ განცხადების ნარდგენის უფლება აქვს ქმედუნარიან პირს, ხოლო 18 წლამდე არასრულწლოვანისთვის სტატუსის მინიჭების საკითხი განიხილება მისი კანონიერი წარმომადგენლის განცხადების საფუძველზე.

განცხადება ნარდგენება შესაბამისი მუნიციპალიტეტის გამგებელს/მერს, მატერიალური ან ელექტრონული ფორმით. განცხადება მეტანილ უნდა იქნეს სპეციალური ფორმით, რომელსაც ბრძანებით ამტკიცებს გამგებელი/მერი.

განცხადებას უნდა დაერთოს: საქართველოს მოქალაქის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი; მაღალმთიანი დასახლებაში კალენდარული წლის განმავლობაში, ჯამში 9 თვის ან 9 თვეზე მეტი ვადით ფაქტობრივად ცხოვრების დამადასტურებელი დოკუმენტები (მათ შორის ფოტოსურათები, რომლებიც ადასტურებენ ფიზიკური პირის მიერ მაღალმთიანი დასახლებაში მინსამეურნეო საქმიანობის განხორციელების ფაქტს, რაც გულისხმობს საცხოვრებელი ადგილის გამოყენებას, მის მოვლა-პატრონობას და მაღალმთიანი დასახლებაში არსებული უძრავი ქონების ფლობას; სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ გაცემული ინფორმაცია; საჯარო სკოლის მიერ გაცემული ინფორმაცია, ფიზიკური პირის მაღალმთიანი დასახლებაში მდებარე საჯარო სკოლაში დასაქმების თაობაზე; უფლებამოსილი იურიდიული პირის/ორგანოს/თანამდებობის პირის მიერ გაცემული დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს ფიზიკური პირის მაღალმთიანი დასახლებაში მდებარე დაწესებულებაში/ორიდიულ პირში დასაქმების ფაქტს; იმავე მაღალმთიანი დასახლებაში რეგისტრირებული არანაკლებ ორი მოწმის განცხადება; მაღალმთიანი დასახლებაში გადასახდელის ან/და მომსახურების საფასურის/ლირებულების გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტები და სხვ.); ფიზიკური პირის მაღალმთიანი დასახლებაში რეგისტრაციის დამადასტურებელი დოკუმენტი; სხვა პირის მიერ განცხადების ნარდგენის შემთხვევაში - უფლებამოსილების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

სტატუსის მინიჭებისა და შეწყვეტის საკითხის განხილვისა და შესაბამისი რეკომენდაციების ნარდგენის მიზნით, მუნიციპალიტეტის გამგებელი/მერი ქმნის სათანადო ორგანოს - საბჭოს, რომლის შემადგენლობა და წევრთა რაოდენობა განისაზღვრება გამგებლის/მერის ბრძანებით. საბჭოს წევრთა საქმიანობა არ ანაზღაურდება.

ბერიკონის სპექტაკლი - „ფიროსმანი“ ქველმოქმედებისთვის

დამდგმელი რეჟისორი ცარო მარტიამ-ვილი. როლებში: ფიროსმანი- თორღვა ნა-როზაული, მარგარიტა- თათული ხუციშვილი, ია - ანა ლოლაშვილი, მეთევზე- სოსო კიკლაშვილი, შეძლებული გლეხი- გიორგი ბენაშვილი, მეფეოვე- აბრამ ახალაური, თავადები - ვაჟა ჯანაშვილი, ნიკა ყაჭაშვილი, დათო ხუციანიძე, გოგონა ბუმბიტ-მალვინა ისმაილოვა, მხატვარი- თორნიკე აფციაური, მუზები-თათია ცისკარაული, ლიკა ბახუტაშვილი, ეთო შარმაზანაშვილი, ანა დავითაშვილი, კატო გვენეტაძე, თაკო ხუციშვილი. მხატვრობა- გია ყაჭაშვილი, განათება - ვარლამ ქადაგიძე, გახმოვანება - მამუკა უთრუთაშვილი, კოსტიუმები - მანანა ნაროზაული, გრიმი- სოფიო კირვალიძე, ტექნიკური რეჟისორი - ლია მაისურაძე. აი, ამ შემადგენლობით გასულ კვირას დედოფლისწყაროს ახალგაზრდა თეატრალური დასის „ბერიკონის“ მიერ კულტურის სახლის სცენაზე „ფიროსმანი“ დაიდგა.

დარბაზი მაყურებლით იყო გადავსებული. სცენაზე ფიროსმანი დგას, რომელიც თავის სულიერ განცდებს გადმოგვცემს, მისი სულის ერთადერთი მალამო იაა, რომელიც ცდილობს ის ჭრილობები მოუშუშოს მხატვარს, რომელიც საზოგადოების მკაცრმა ხელმა დაამჩნია. თვით მხატვრის დახატული გმირებიც კი გადმოდიოდნენ ჩარჩოებიდან და ედავებოდნენ საბრალო მხატვარს, რა გინდოდა, რატომ დამხატე ნითელი პერანგი?! ან ხელში თევზი რატომ დამაჭერინე?! რად დამხატე ჭრელი ნინდები?! რას მერჩოდი, ხელში ბუმბი რად დამაჭერინე?! რატომ, რატომ! - ედავებოდნენ ნახატები ფიროსმანს. მუზებიც მის საკრიტიკოდ ამხედრებულიყვნენ და ეს ყოველივე ძალიან კარგად ასახავდა იმ მწარე ხვედრს, რაც ნიკო ფიროსმანაშვილს სიცოცხლეში ერგო. სპექტაკლი

მძიმე საყურებელი იყო, ცოტა სულსაც ამძიმებდა, თუმცა, მისი მიზანიც სწორედ ეს გახლდათ, რომ შეგვეღწია მის ტკივილიან სამყაროში, - ახალგაზრდა მსახიობებმა მოახერხეს, რომ ფიროსმა-

ნის სამყაროში გადაესროლათ მაყურებელი და ცოტა ხნით მაინც კიდევ ერთხელ დაეფიქრებინათ ფიროსმანის ცხოვრებაზე. მილიანობაში სპექტაკლი შედგა, მას

დიდი ოვაციები და ფარდის რამდენჯერმე გახსნა მოჰყვა მაყურებლისგან, რაც იმის დასტური გახლდათ, რომ მაყურებელმა სწორად გაიგო და კარგად მიიღო დადგმული „ფიროსმანი.“ ჩვენ კი, ამაყები იმით, რომ ჩვენს რაიონში კვლავ ალორძინების საწყისშია თეატრალური დასის არსებობა, სპექტაკლის რეჟისორთან, თეატრალური დასის „ბერიკონის“ დამაარსებელთან და ხელმძღვანელთან, ამ საღამოს ორგანიზატორთან ცარო მარტიამშვილთან რამდენიმე კითხვით მივდივართ.

- ქალბატონო ცარო, მინდა დღევანდელ დღეზე გკითხოთ, ვისი იდეა იყო ამ სპექტაკლის გამართვა, თუ გაგრძელდება კვლავ მისი ჩვენება და რა შრომაა ამაში თქვენის მხრიდან ჩადებული?

-სპექტაკლის გამართვა იყო ჩვენი, ანუ მთლიანად „ბერიკონის“ იდეა. ყველაფერი კი ასე დაიწყო: მირზანში, ფიროსმანობაზე ვაჩვენებთ საფინანსო სცენის ნაწყვეტი, უკან რომ გბრუნდებოდით, პირდაპირ ჩანდა დამწვარი სკოლის შენობა, სულის შემძვრელი და გულის ამაჩუყებელი სანახაფი იყო, მაშინ გაგვიჩნდა სურვილი საქველმოქმედო სპექტაკლის გამართვისა. დღევანდელი ჩვენი საღამო გახლდათ საქველმოქმედო, შეგროვილი 175 ლარი გადაეცა ზემო მაჩხანის საჯარო სკოლას,

- სპექტაკლი მზადდებოდა თითქმის 7 თვის განმავლობაში.. დაეიწყეთ მეტყველების კულტურის განვითარებით.. ახლაც, თითქმის ყველა რეპეტიცია მეტყველების სავარჯიშოებით იწყება! მერე უკვე ჩავუღრმავდით პიესას. გაგხსენით ხასიათები... ტიპაჟები, ერთი სიტყვით, ადვილი ნამდვილად არ იყო. რთული გზა გავიარეთ. რაც შეეხება ფიროსმანის თემას, ჩვენი ლეგენდარული მხატვრის შესახებ თემა ამოუწურავია! ადამიანი, რომლის არც დაბადების თარიღია ზუსტად ცნობილი და არც გარდაცვალების, რომლის საფლავიც დღემდე არ ვიცით... თითქოს მოვიდა უსასრულობიდან და დაგვიტოვა უსასრულობა!! ჩემთვის ფიროსმანის თემა ახლობელი და საყვარელია. თუნდაც იმიტომ, რომ ჩემი პირველი დამოუკიდებელი ღონისძიება, რომელიც ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ გავაკეთე, „ფიროსმანობა“ იყო.

- იქნებ თქვით „ბერიკონის“ შესახებ ორიოდ სიტყვა, რამდენად გაამართლეს მსახიობებმა თქვენი იმედები?

-ბერიკონი ორი წლის წინ დაარსდა, 2013 წლის 26 ივნისს გვექონდა პირველი წარმოდგენა. ეს ჩვენი რიგითი მესამე სპექტაკლია. „სტუმარ- მასპინძლის“ და „ბასიანის ბრძოლის“ შემდეგ. რაც შეეხება მსახიობებს, მე ვიტყვოდი, მოლოდინს გა-

რითაც ბავშვებმა თანადგომა გამოხატეს თანატოლების მიმართ.

- რა დრო დააჭირდა სპექტაკლის მომზადებას და რატომ ფიროსმანი?

დააჭარბეს, მაგრამ სამუშაო ჯერ კიდევ ბევრია!!!

-მაყურებელმა დიდი ოვაციებით მიიღო თქვენს მიერ დადგმული სპექტაკლი, თუ გეგმავეთ კიდევ გაიმეოროთ ჩვენს სცენაზე აღნიშნული სპექტაკლი?

- აქ აღარ გამოვრდებო, ვგეგმვთ გასვლით სპექტაკლებს კახეთის ზონაში, შეიძლება თბილისშიც, მზად ვართ, მივიღოთ მონაწილეობა ნებისმიერ თეატრალურ ფესტივალში.

მანა ნუნაშვილი (ზემო მაჩხანის სკოლის დირექტორი): „დიდი მადლობა მინდა ვუთხრა თეატრ „ბერიკონის“ შემოქმედებით ჯგუფს ჩვენი თანადგომისთვის. მართალია, თანხა დიდი არ არის, 200 ლარამდეა და სოლიდური ნივთის შექმნას ვერ მოვახერხებთ, მაგრამ ჩვენთვის მთავარია მათი ყურადღება და მხარდაჭერა. მაშინვე შევადგინეთ აქტი და ჩუქების ფორმით სპექტაკლზე შენიშნული თანხა ჩვენ გამოგვეცა. ვგეგმავ, რომ ეს თანხა მხოლოდ ბავშვებს მოხმარდეს და არა პედაგოგებს. ამავე დღეებში აუცილებლად შევხვდები მოსწავლეთა თვითმმართველობის წარმომადგენლებს, მათთან ერთად დავგეგმავთ, რა მიმართულებით დავხარჯავთ ამ თანხას. ვფიქრობთ, რომ რაიმე ისეთ საგნებს შევიძენთ, რაც ფართო გამოყენების იქნება და მოსწავლეთა პირობებს გააუმჯობესებს. ყველანიარად ვცდილობთ ეს კრიზისი დავძლიოთ და გაჭირვებას გავუმკლავდეთ.“

მოდი, ვნახოთ ყანა...

თავის საწინააღმდეგო პრეპარატის შემოტანას სახელმწიფო უზრუნველყოფს

შირაქის ველებს მინდვრის თავი ანადგურებს. სურსათის ეროვნული სააგენტოს მცენარეთა დაცვის დეპარტამენტის უფროსი ზურაბ ლიპარტია ამბობს, რომ მავნებელ მღრღნელთან ბრძოლის დაწყება ხდება, თუ ჰექტარში 200-ზე მეტი სორო ფიქსირდება. ამჯერად შირაქის ველზე 3 000-3 500 სორო შეინიშნება, ამიტომ დედოფლისწყაროში მინდვრის თავის გავერცელების კუთხით საგანგაშო მდგომარეობაა შექმნილი. დეპარტამენტის უფროსი ამბობს, რომ უახლოეს დღეებში მოსახლეობას მინდვრის თავის საწინააღმდეგო პრეპარატი უფასოდ დაურიგდება. პროცესი სავარაუდოდ დეკემბრის მეორე ნახევარში დაიწყება და მის გაცემას თვითმმართველობის ორგანო უზრუნველყოფს.

საგანგაშო ვითარებაზე საუბრობს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი შალვა შაბაძე, რომელიც დედოფლისწყაროს მკვიდრია და მრავალი წელია ამ სფეროში მოღვაწეობს.

„მავნებლის ასეთი მოზღვავება არ ყოფილა, წელს არ ვიცი, რა მოხდა, ბუნებრივმა პირობებმა ხელი შეუწყო და ძალიან გავრცელდა. ყველგან შეინიშნება, არა მარტო ნაკვეთებში, ქარსაცავებში, სათიბებზე, გზების გასწვრივ... თბილისში ამინდები იყო ოქტომბერსა და ნოემბერში და ამანაც მოახდინა გავლენა. მაგრამ, მინდვრის თავის გავერცელება ისეთი პრობლემაა, თუ მასიურად არ მოხდა მღრღნელთან ბრძოლა, ისე აზრი არ აქვს. ერთი ნაკვეთიდან მეორე ნაკვეთზე გადაინაცვლებს და პრობლემა პრობლემად რჩება. ყველა ნაწილში უნდა დამუშავდეს, მათ შორის ქარსაცავებში. მასთან ბრძოლას კი უამრავი ხელისშემშლელი პრობლემა აქვს, მათ შორის უნდა ითქვას, რომ შხამქიმიკატები ძვირია. ვთხოვ ხელისუფლებას, რაიმე სახის შეღავათები ან დახმარება გაუწიონ. სახელმწიფო უწყებებში სპეციალისტებმა კარგად იციან, რამდენად რთული ვითარებაა დედოფლისწყაროს მინდვრებში. თავი თვეში ერთხელ მრავლდება და ადვილი წარმოსადგენია, რა ზარალი შეიძლება მიყენოს სოფლის მეურნეობას.“

ზურაბ ლიპარტია: „მუნიციპალიტეტებმა და გუბერნიებმა გვაცნობეს ამ პრობლემის შესახებ. შემდეგ სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ რეაგირება დაგვავალა და ჩვენც შევუდექით მუშაობას. მონიტორინგის შედეგად დადგინდა, რომ სოროების სიხშირე დედოფლისწყაროს ზოგიერთ ნაკვეთში ჰექტარზე 3 500 მდეა“

- ბატონო შალვა, რას უკავშირებით უფრო რთული ვითარება?

- ბუნებრივი პროცესია, მეცნიერები იკვლევინ და კიდევ ვერ გარკვეულა, მავნებლები და სარეველები რაღაც დოზით ყოველთვის მრავლდება ხოლმე. მთავარია სახელმწიფო უწყებებმა შესამაბისი რეაგირება დროულად მოახდინონ და გლეხკაცს მხარში დაუდგინონ. დიდი მადლობა უნდა ვუთხრათ ზემდგომ ორგანოებს, რომ სასიკეთო დახმარებები სოფლის მეურნეობაში არის ხოლმე და სწორედ ამიტომ გასულ წელს დედოფლისწყაროელებმა კარგი მოსავალი მივიღეთ. ეს კი იმან განაპირობა, რომ ხელისუფლების მიდგომის გამო ხალხს გული მიუბრუნდა და მინის დამუშავება შეუდგა. ბარათების პროგრამამაც კარგად იმუშავა, ეს ყველაფერი ჯამში კარგად აისახა სოფლის მეურნეობაზე. რამდენიმე წლის წინ გვახსოვს, რომ ნაკვეთებში უკვე ტრაქტორიც აღარ მუშაობდა, ახლა კი წინსვლა ჩანს. სამწუხაროდ, მედიასაშუალებებიც და ცნობილი ადამიანებიც აქცენტებს სხვადასხვა პრობლემებზე და მეთაუხარისხოვან თემებზე აკეთებენ. ხშირად არ ახსენებენ, რა უჭირს მინდვრში გლეხს, რა გულისტკივილი აქვს ფერმერს. არავინ მინახია,

ჩამოსულიყოს შირაქში და აინტერესებდეს, ვინ როგორ ხნავს და თესავს, რა მოსავალი მოდის და როგორი ვითარებაა“.

ზურაბ ლიპარტია: „მუნიციპალიტეტებმა და გუბერნიებმა გვაცნობეს ამ პრობლემის შესახებ. შემდეგ სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ რეაგირება დაგვავალა და ჩვენც შევუდექით მუშაობას. მონიტორინგის შედეგად დადგინდა, რომ სოროების სიხშირე დედოფლისწყაროს ზოგიერთ ნაკვეთში ჰექტარზე 3 500 მდეა“

მოსახლეობისთვის გადაცემა. გაირკვა, რომ პრეპარატი არცერთ მეზობელ ქვეყანაში არ აღმოჩნდა. მას მივაკვლიეთ მხოლოდ ინდოეთში, იქიდან კი ტვირთის გადმოტანას ორ თვეზე მეტი დრო სჭირდება და გადაწვევით, საავიაციო გზით შემოვიტანოთ შემჭიდროებულ ვადებში. სპეციალისტები უკვე გაემგზავრნენ ინდოეთში, შემოვა პრეპარატი და სოფლებში თავად თვითმმართველობები გაანაწილებენ. ეს იქნება ერთჯერადი სახელმწიფო დახ-

პარატების შემოტანაში სახელმწიფო არ ერევა, რის გამოც პროცესი მთლიანად კერძო სექტორის ხელში გადასული და თუ არ არის ბაზრის მოთხოვნა, არ შემოდის.

- რამდენად დროულად მოხერხდება სააგენტოს მიერ პრეპარატის შემოტანა და მითუფრო მოსახლეობისთვის განაწილება, თუ მოესწრება მოსავლის განადგურებამდე?

- ვვარაუდობ, რომ დეკემბრის შუა რიცხვებში პრეპარატი უკვე საქართველოში იქნება და მუნიციპალიტეტებზე გადაგანაწილებთ. აუცილებლად მოესწრება ამავე სეზონზე მოხდეს რეაგირება. შემდეგ მუშახელი გახდება საჭირო, რომ ნაკვეთებში შეიტანონ. სურსათის სააგენტოს ამის ადამიანური რესურსი არ აქვს, რომ რაიონებში პრეპარატის გაცემის პროცესში ჩაერთოს. მოგეხსენებათ, რომ მუნიციპალიტეტში თითო სპეციალისტი გვყავს და ისინი ვერ გაუმკლავდებიან ამ საქმეს, ამიტომაც, თვითმმართველობები და სოფლის რწმუნებულები დაგვეხმარებიან. ამ გზას მივმართეთ გასულ წლებშიც, როცა ბუგრის საწინააღმდეგო პრეპარატები შემოვიტანეთ.

ხშირი ნალექები და ყინვა საჭირო, რომ მავნებლის განადგურება მოხდეს, სხვა შემთხვევაში ჩვეულებრივად მოხდება მღრღნელის გამოზამთრება. წელს კი ამ დრომდე სითბობი იყო. ბოლო დროს მოსული თოვლი და ყინვა სრულ პრევენციას ვერ მოახდენს. ამიტომაც აუცილებელია ნამლობის ჩატარება, იმედია, თანდათან ნალექებიც გახშირდება და ყინვაც თავის წვლილს შეიტანს მღრღნელის განადგურების საქმეში“.

ილია მარტყოფლიშვილი

გაზრდილი. ვითარებას კატასტროფული შეიძლება ეწოდოს. როგორც იტყვიან, ქუდზე კაცი უნდა გამოვიდეს მღრღნელთან საბრძოლველად. რა სახის დახმარება აღმოეჩინათ მინათმობელებს, ჩვენ სოფლის მეურნეობის მინისტრის დავალებით ამ საკითხზე ვმუშაობთ. გადავწყვიტეთ, რომ სურსათის სააგენტოში შექმნილი სხვადასხვა ეკონომიების ხარჯზე მოვახდინოთ ამ პრეპარატის შექმნა, სასწრაფო წესით შემოტანა და

მარება. ამ დროისთვის საქართველოში პრეპარატის მარაგი არ აღმოჩნდა. ბოლო დროს 2010 წელს დაფიქსირდა თავის მასობრივი გავრცელება. იმხანად დიდი ოდენობით შემოიტანეს პრეპარატი, მაგრამ იმის გამო, რომ შემდეგ წლებში მისზე მოთხოვნა აღარ იყო, კერძო სექტორმა პრეპარატი სხვა ქვეყნებში გაყიდა. ამ ფონზე აღმოჩნდა, რომ ამჯერად აღარ იმოვება. მოგეხსენებათ, რეზერვების შექმნასა და პრე-

ზეგანაკვეთური პრობლემა საქართველოში: პრობლის კულტურა, მომხმარებელი თუ უმუშევრობის შიში?

2014 წელს საქართველოში დასაქმებულთა 22% აცხადებდა, რომ უწევდა ზეგანაკვეთური შრომა, ანუ მუშაობდა კვირაში 40 საათზე მეტს.

ერთი შეხედვით, ეს მაინც-დამაინც შემამოფრთხილებლად არ უღერს, მაგრამ, როგორც ყველა საშუალო მაჩვენებელი, ესეც მალავს ზეგანაკვეთური შრომის გეოგრაფიულ ვარიაციას. ძალიან ცოტა ადამიანი მუშაობს კვირაში 40 საათზე მეტს ისეთ ადგილებში, სადაც თითქმის არ არსებობს სამსახურები, მაგალითად კახეთსა და რაჭაში. სამაგიეროდ, დასაქმებულთა ნახევარზე მეტს უწევს ზეგანაკვეთური შრომა დინამიურად განვითარებად თბილისში და 44%-ს დედაქალაქის მოსაზღვრე ქვემო ქართლში.

დღეში 8 საათზე მეტხანს მომუშავე ამდენი ადამიანის პირობებში, ზეგანაკვეთური შრომა უკვე ნორმად იქცა და ზოგიერთ პოზიციაზე სავალდებულოდაც კი მიიჩნევა. მაგალითად, საკმაოდ ბევრ სამთავრობო ორგანიზაციაში შეხვედრები და კონსულტაციები რეგულარულად ტარდება სამუშაო საათების შემდეგ და ხშირად შუალაშემდეგ კი გრძელდება. ამ ორგანიზაციებში სამუშაოს დასაწყებად კანდიდატებს უკვე უწევთ, „მოქნილობა“ გამოიჩინონ ზეგანაკვეთური შრომის ასპექტში.

ქართველებმა, რომლებსაც ზარმაცი ერის რეპუტაცია აქვთ, შეიძლება დაიმსახურეს კიდევ ზეგანაკვეთური შრომა. ზოგს შეიძლება ეგონოს, რომ დომინანტი ქართველი მამაკაცებისათვის დღეში 12-15 საათიანი შრომა მათთვის პროტესტანტული ეთიკის სწავლების კარგი მეთოდია, მაგრამ ეს მხოლოდ რაღაც მომენტამდე გაამართლებდა. გარდა იმისა, რომ ზეგანაკვეთური შრომა არ გახლავთ სამართლიანი, ხანგრძლივი მუშაობა აქვეითებს შრომისუნარიანობასაც. ამასთან, არაჯანსაღი ცხოვრების წესისა და სამუშაოსთან დაკავშირებული მუდმივი სტრესის გამო, ზეგანაკვეთურად მომუშავეთა ფიზიკური და ფსიქიკური ჯანმრთელობაც უარესდება.

მაშინ რატომ ვმუშაობთ ზეგანაკვეთურად?

შრომის კულტურა, მომხმარებელი თუ უმუშევრობის შიში? დასაშვებია, რომ ზოგიერთი ჩვენგანი ვორკაჰოლიკია, ანუ სამსახურში გატარებული ყოველი დამატებითი საათი მხოლოდ სიამოვნებას იღებს. თუმცა ძნელი დასაჯერებელია, რომ თბილისელ დასაქმებულთა ნახევარს მონური შრომა სიამოვნებდეს.

იქნებ, ეს ხალხი ზეგანაკვეთური შრომით დამატებითი შემოსავლის მიღებას ცდილ-

ობს?! მაგალითად, 2014 წელს საქართველოში ზეგანაკვეთური მშრომელები 246 ლარით მეტ ხელფასს იღებდნენ თვეში, რეგულარულ სრულ განაკვეთზე მომუშავეებთან შედარებით. საერთო ჯამში ამ სხვაობას იმიტომ ვხედავთ, რომ ზეგანაკვეთურ მუშაკთა უმრავლესობა თბილისსა და მის შემოგარენში

ცხოვრობს, სადაც ხელფასები (და ცხოვრების ხარჯებიც) გაცილებით მაღალია დანარჩენ საქართველოსთან შედარებით. ისევ განსხვავებული სურათი იხატება, როცა რეგიონულ დონეზე ვცდილობთ მდგომარეობის შეფასებას. თუკი რეგიონშივე დავაკვირდებით, განსხვავებები ზეგანაკვეთურ და განაკვეთურ

მომუშავეთა ანაზღაურებებს შორის უმნიშვნელოა. მაგალითად, თბილისში ეს განსხვავება სტატისტიკურად უმნიშვნელოა, ქვემო ქართლში კი მხოლოდ 59 ლარს შეადგენს თვეში. აქედან ცხადი ხდება, რომ ზეგანაკვეთურ მშრომელთა უდიდესი ნაწილის შრომა სათანადოდ არ ფასდება.

ქართული სამართლის პარადოქსები

ახლა ოჯახი უნდა მივატოვო და ციხეში წავიდე?

ბოლო წლების მონაცემებით, საქართველო აღმოსავლეთ ევროპაში მეორე ადგილზეა გოგონების ნაადრევი ქორწინების რიცხვით, მხოლოდ მოლდავეთი გვისწრებს. სტატისტიკის მიხედვით, საქართველოში ყოველდღე 12 არასრულწლოვანი გოგონა თხოვდება. რეგისტრირებული ქორწინების 24% სწორედ არასრულწლოვან წყვილებზე მოდის. ნაადრევი ასაკში ქორწინება ყველაზე ხშირია აჭარაში, შემდეგ - შიდა ქართლში.

ადრეულ ასაკში ქორწინების ინიციატორები ხშირად არასრულწლოვანთა მშობლები არიან. ზოგიერთ შემთხვევაში ისინი გოგონებს იძულებითაც ათხოვებენ, ეს განსაკუთრებით ხშირია ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენლებში. მართალია, კანონმდებლობით იძულება ისჯება, მაგრამ ფაქტია, მსგავსი შემთხვევები მაინც ხდება. მომავალ წელს 18 წლამდე ასაკის ახალგაზრდების ქორწინება მხოლოდ სასამართლოს თანხმობით იქნება შესაძლებელი, ხოლო 2017 წლიდან საერთოდ აიკრძალება 18 წლამდე ასაკის პირთა ქორწინება.

გორის რაიონულ სასამართლოში 20 წლის გიორგი ნიბლაძეს 15 წელს მიუღწევლთან სქესობრივი კავშირის დამყარების ბრალდებით ასამართლებენ. გიორგიმ შარშან თანასოფელში 15 წლის გოგონაზე, ნინო კოკაურზე იქორწინა, წელს კი მას ამის გამო ბრალი წაუყენეს და არასრულწლოვნის ცოლად შერთვისთვის 7-დან 9 წლამდე

დაჩემის სახელი, მაიკო დავარქვით. მამობას ვნატრობდი და იმის ნაცვლად, რომ მამობის სიხარული მეგრძნო, ჩემი გონება სულ სხვა რამეზე გადაერთო. მიზეზი პროკურატურის ზარი გახდა.

ბავშვის დაბადების მეორე დღესვე იუსტიციის სახლში წავედი დაბადების მოწმობის ასაღებად. ჩვეულებრივ დაარეგისტრირეს ბავშვი, მაგრამ მეორე დღეს დამიბარეს პროკურატურაში. იქ კი განმიცხადეს, რომ თუ არ დავთანხმდებოდი პროკურატურის პირობებს, 7-დან 9 წლამდე პატიმრობა შემუქრებოდა.

- რას გთავაზობდნენ?

- უნდა მელიარებინა, რომ არასრულწლოვანთან სქესობრივი კავშირი მქონდა და 3 წელს საპროცესო გარიგებას გამიფორმებდნენ, მაგრამ კატეგორიული უარი ვთქვი. ამის შემდეგ საქმე სასამართლოს გადასცეს. ამ მუხლით ძალიან ბევრი ახალგაზრდა დღეს გასამართლებული. განსაკუთრებით აზერბაიჯანელები, უმრავლესობას ცოლის შერთვის გამო პირობითი მსჯავრი დაადაეს.

- როცა ცოლი შეირთეთ, არ იცოდით, რომ დასჯადი იყო 15 წლამდე ასაკის გოგონასთან ქორწინება?

- არანაირი ინფორმაცია არ გვექონდა მსგავსი კანონის არსებობაზე, თორემ რა პრობლემა იყო, რამდენიმე თვეში ნინო 16 წლის გახდებოდა და მერე ვიქორწინებდით. ჩვენს სოფელ-

როცა ხელი მოვანერეთ, არც მაშინ უთქვამს ვინმეს, რომ ეს დანაშაულია. ჩემი ორსული მეუღლე საავადმყოფოში აღრიცხვავდა ხომ იყო, არც მაშინ უთქვამთ ექიმებს რამე. ახლა ოჯახი უნდა მივატოვო და ციხეში წავიდე? მთელი სოფელი ფეხზე დადგა. ნებისმიერი დადასტურება, რომ ძალადობა არ ყოფილა, წესიერი ოჯახი გვაქვს. სკოლაშიც ყველამ იცოდა, რომ ერთმანეთი გვიყვარდა. ადამიანი ყველაზე დიდ განათლებას სკოლაში იღებს და მასწავლებელმა მაინც უნდა განუმარტოს მოსწავლეს, რომ კანონით აკრძალულია არასრულწლოვანთა ქორწინება. დარწმუნებული ვარ, თბილისის სკოლებშიც არ ეცოდინებათ, რომ ეს დასჯადია.

სანამ ამ კანონს მიიღებენ, მანამდე უნდა დაფიქრდნენ, რა პრობლემას უქმნიან უკვე შექმნილ ოჯახებს. ახლა რომ აცხადებენ, დასჯადიაო, გასაგებია. ამერიიდან ყველას ეცოდინება, მაგრამ ჩემს შემთხვევაში ფაქტი უკვე მომხდარია და ეს უკვე შექმნილ ოჯახებზე არ უნდა გავრცელდეს. ოჯახს გვინგრევინ. რატომ უნდა ვიყო ნასამართლეთი? ამიტომ კატეგორიულ უარს ვამბობ საპროცესო გარიგებაზე. დანაშაულად მითვლიან ოჯახის შექმნას?

ნინო კოკაური, 16 წლის: - გიორგი ჩემი დის კლასელია. მას სკოლა დამთავრებული ჰქონდა. მე მეთე კლასში დავდიოდი. ჩემმა მშობლებმა იცოდნენ, ერთმანეთს რომ ვხვდებოდით. დედამ კი მითხრა, ჯერ პატარა ხარო, მაგრამ ჩვენს სიყვარულს წინ ვერ დაუდგა და ვიქორწინეთ. როცა ხელი მოვანერეთ, იუსტიციის სახლშიც არავის უთქვამს, რომ ეს დანაშაული იყო. ვარინაში ბევრი 15 წლის გოგოა გათხოვილი. ერთი გოგო ვიცი, შვილს ელოდება და ისიც იცოდა, რომ პროკურატურა ჩასაფრებულია, როდის გააჩენს, რომ მის ქმარს ბრალი წაუყენოს. ეს არის სამართალი? იმაზე თუ ფიქრობენ, მე რა უნდა გავაკეთო მარტო შვილთან ერთად, თუ ჩემს ქმარს დაიჭერენ? **მანია ბერკაძე-შვილი, გიორგის დედა:**

„ეს მუხლი თუ არსებობდა, არ ვიცოდი. ქორწილი გადავიხადეთ, მოძღვარმა ჯვარი დასწერა. ეს ნებაყოფლობითი ქორწინება იყო. უკვე შექმნილ ოჯახს რომ ანგრევს მთავრობა, რას ფიქრობს? მარჩენალს ართმევს პატარას? ნინო მეძუძური დედაა და სულ ტირის. ხომ შეიძლება ამით ბავშვიც დააზარალონ და დედაც? დედისერთა იყო გიორგი, ჯარში წასვლა არ ეკუთვნოდა, მაგრამ მაინც წავიდა. ქართველი ვაჟკაცი გავზარდე, არაფერი დაუშავებია და ციხეში რატომ უნდა გამოკეტონ?“

როგორც გიორგის ადვოკატი მანო სამხარაძე ამბობს, ეს არ არის ერთადერთი შემთხვევა. გორის პროკურატურაში კიდევ სამ ახალგაზრდაზე საქმე აღძრული. - „სამწუხაროა, რომ სახელმწიფო ბრალდება

არ უფიქრდება შედეგს, რაც გიორგი ნიბლაძის პატიმრობა შეიძლება მოჰყვეს. ოჯახი შეიქმნა ნებაყოფლობით, რასაც ადასტურებს ყველა მხარე. რა უფრო მნიშვნელოვანია სახელმწიფოსთვის, ამაზე უნდა დაფიქრდნენ როგორც პროკურორი, ასევე მოსამართლე. იმედია, მოსამართლე ყველა გარემოებას გაითვალისწინებს, გიორგის არ დააკავებს და მის პატარას უპატრონოდ არ დატოვებს“, - აცხადებს ადვოკატი ვანო სამხარაძე.

ახალგაზრდა წყვილი ახლა სასამართლოს ვერდიქტის მოლოდინშია და იმედი აქვს, რომ სამართალი მათ მხარეს დადგება.

„14 წლის მოზარდის ბათონი დასაშაულია“

დეპუტატი თამარ კორძაია საკანონმდებლო ცვლილებას ემხრობა და კანონის გამკაცრების აუცილებლობაზე საუბრობს:

- სტატისტიკა ცხადყოფს, რომ სკოლას ბავშვები ნაადრევად ტოვებენ. არასრულწლოვნები ხშირად ქორწინდებიან და შემდეგ დიდია განქორწინების რიცხვიც. ასევე ხშირია იძულებითი გათხოვების ფაქტები. სახალხო დამცველის ნინადაძეა იყო, რომ კანონი გამკაცრებულიყო. სახელმწიფომ აქტიურად უნდა დაიწყოს ნაადრევი ქორწინების წინააღმდეგ სავალდებულო ღონისძიებების გატარება. თუმცა მხოლოდ საკანონმდებლო დონეზე ამის აკრძალვა სრულყოფილ შედეგს ვერ მოიტანს, მაგრამ ეს არის განაცხადი იმისა, რომ სახელმწიფო არ დაუშვებს არასრულწლოვნის უფლებების შელახვას. საჭიროა საგანმანათლებლო სამუშაოს ჩატარებაც მოზარდებისთვის. ბავშვთა უფლებათა დაცვის კონვენცია არასრულწლოვანთა ქორწინებას კრძალავს. ბავშვად ითვლება 18 წლამდე ადამიანი და შესაბამისად, მას ოჯახთან ყოფნის უფლება უნდა ჰქონდეს.

- როგორც ვიცით, სასამართლოს თანხმობით დაქორწინება 17-18 წლის პირებს შეეძლება. გამონაკლისი რა შემთხვევაში დაიშვება?

- მხოლოდ 17 და 18 წლის პირებისთვის, იმ შემთხვევაში, თუ უკვე შვილი ჰყავთ, 2017 წლიდან კი 18 წლამდე ქორწინება საერთოდ აიკრძალება.

- დღეს ბევრ არასრულწლოვანს შვილი ჰყავს, ბევრიც ელო-

დება. მსგავსი ცვლილება ბავშვთა უფლებების დარღვევას ხომ არ გამოიწვევს?

- ბავშვის მიმართ არსებობს პირადი არაქონებრივი უფლებები. დაქორწინებული არიან თუ არა მშობლები, არა აქვს მნიშვნელობა, როგორც დედას აქვს უფლება, აღზარდოს შვილი, ასეთივე უფლებები აქვს მამასაც. ქორწინება არის მხოლოდ ქონებრივი ურთიერთობების მოწესრიგება ქალსა და მამაკაცს შორის. შესაბამისად, ეს ბავშვთან არავითარ კავშირში არ არის. მხოლოდ ქონებრივი უფლებების რეგულირებისთვის 18 წლამდე ქორწინება და ოჯახის შექმნა სულაც არ არის საჭირო. თუ შვილი ეყოლებათ, ეს იმას ნიშნავს, რომ შვილის მიმართ პასუხისმგებლობა ორივეს ექნება. გარდა ამისა, არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს ქორწინების რეგისტრაციასაც. თუ თვლის, რომ ეს მისი შვილია, ამას ქორწინების მოწმობა არ სჭირდება. არც გვარის და სახელის მიცემისას შეექმნებათ პირობები.

- გასაგებია, მაგრამ ეს ხომ არ გაზრდის საქართველოში არარეგისტრირებული ქორწინებების რიცხვს?

- დღეს მოქმედი კანონიც ვერ მოახერხებს ამის გაკონტროლებას. მთავარია, სახელმწიფომ აკრძალოს არასრულწლოვანთა ქორწინება, რადგან 18 წლამდე პირი არის ბავშვი და მისი ქორწინება არანორმალური მოვლენაა. სასამართლოს ვერ მიმართავენ დაქორწინების მოთხოვნით 16 წლამდე ასაკის ბავშვები. 16 წლამდე ასაკის ბავშვთან სქესობრივი კავშირი სისხლის სამართლის დანაშაული იყო, არის დღესაც და მომავალშიც იქნება.

ბოლო წლებში გახშირდა მოზარდების იძულებით გათხოვების ფაქტებიც. 16 წლის აზერბაიჯანელმა გოგონამ ამის გამო თავი მოიკლა. ადრეულ ასაკში ქორწინება ქალის რეპროდუქციულ ჯანმრთელობას საფრთხეს უქმნის.

- ყველაზე ხშირად ადრეული ქორწინება ეროვნულ უმცირესობებშია მიღებული და ამას ტრადიციით ამართლებენ.

- ეს სტერეოტიპი უნდა დაიმსხვრეს. ამ ხალხთან სახელმწიფო ინსტიტუტებმა უნდა იმუშაონ. 14 წლის მოზარდის გათხოვება დანაშაულია. სქესობრივი კავშირი 15-წლამდე ასაკის პირთან დასჯადი სისხლის სამართლის დანაშაულია.

პატიმრობა ემუქრება. არადა, წყვილს უკვე შვილიც ჰყავს, ისინი ორი თვის გოგონას ზრდიან. ახალგაზრდები სოფელ ვარიანში ცხოვრობენ.

ბიორბი ნიბლაძე: - მე და ნინომ ქართული ტრადიციული ოჯახი შევქმენით. გვიყვარდა ერთმანეთი და მის მშობლებს გოგოს ხელი ვთხოვე. 300-კაციანი ქორწილი გვექონდა. ჯვარიც დავინერეთ და არავის უთქვამს, რომ ჩვენი ქორწინება არ შეიძლებოდა. 10 მაისს ხელიც მოვანერეთ. 14 სექტემბერს გოგონა შეგვიძინა, დე-

ში და სხვა სოფლებშიც ბევრი ოჯახი ასეა შექმნილი.

როცა საქმე აღძრეს, ვიცოდით, იმ შემთხვევაში დავისჯებოდი, თუ გოგოს ოჯახი იქნებოდა წინააღმდეგი და ისე წამოვიყვანდი. ჩემი მეუღლის მშობლები დავეთანხმდნენ, ამის დამადასტურებელია ჩვენი ქორწილის კასეტაც. მათ ჩვენზეც მისცეს პროკურატურასა და სასამართლოს, მაგრამ პროკურატურა ჩემს დასჯას ითხოვს. რატომ უნდა დამინგრეონ ოჯახი, იმიტომ, რომ ახალი კანონი შემოიღეს?

მხატვარი, რომელმაც ქართულ დამწერლობას ახალი სივრცე აჩუქა

მხატვრობა სასწაულია, მთელ სამყაროს იტევს და სრულ თავისუფლებას გაძლევს, სულის თავისუფლებას

ქართული დამწერლობა, რომელიც ძვ. წ. III საუკუნეში იბერიის პირველმა მეფე ფარნავაზმა შექმნა, დღეს მსოფლიოში არსებული 14 დამწერლობათაგან ერთ-ერთი უძველესია. საუკუნეების მიუხედავად, ქართულმა კულტურამ არ დაკარგა თავისი მნიშვნელობა, ის ისევ ვითარდება, 21-ე საუკუნეში ქართულმა ანბანმა უამრავი სახეცვლილება განიცადა და შედგება სამი ისტორიული სახისგან: ასომთავრული, ნუსხური და მხედრული, რომელიც დღეს გამოიყენება.

საბავშვო ლიტერატურა, სამეცნიერო, მხატვრული და ასე შემდეგ. ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს შრიფტის ადვილსაკითხობას, ის თვალს არ უნდა ლლიდეს და ა.შ. ტექნოლოგიების განვითარებამ კი, ვფიქრობ, ხელი უნდა შეუწყოს ხელნაწერების საფუძველზე ახალი, თანამედროვე, დახვეწილი პოლიგრაფიული შრიფტების შექმნას. ამ ყველაფერში მნიშვნელოვანია ახალგაზრდა თაობის დაინტერესება და მონაწილეობა.

და გიორგი სისაური ვირტუოზად აღიარეს. მხატვარმა კალიგრაფმა ქართულ დამწერლობას ახალი სივრცე აჩუქა.

პატარაობიდანვე მიზიდავდა გრაფიკული ნახატები. თავს მაშინ ვგრძობ კარგად, როცა ვხატავ, მაშინ მთელს სამყაროს ვნყდებ და დროსაც ვერ ვგრძობ. 12 წლის რომ ვიყავი, ჩემი ნახატები საფრანგეთში ლუერის ექსპერტებმა ნახეს და თავიდან არ იჯერებდნენ რომ ბავშვის შესრულებული იყო. დამიკავშირდნენ და თურმე ვირტუოზადაც მაღიარეს. საფრანგეთში მიმიწვიეს, მაგრამ ვერ მოვახერხე გამგზავრება.

როგორ დაინტერესდით ქართული კალიგრაფიით?

სანამ ხელოვნების ამ სფეროს მოგვიდებდი ხელს, მანამდე მხატვრობაში ვიყავი აქტიურად ჩართული. გარდა ამისა, 4 წიგნის ავტორი ვარ და მოკლედ რომ ვთქვა, ბევრი სხვადასხვა სახეცვრობს ჩემში. ცოტა უცნაურად კი უღერს, მაგრამ ასე ვცხოვრობ 12 წლიდან. პრაქტიკულად უარი ვთქვი ბავშვობაზე და საკუთარი თავის გაზრდაზე ზრუნვა დაიწყე. და ახლაც ამ პროცესში ვარ. სასწაულია მხატვრობა, მთელ სამყაროს იტევს და სრულ თავისუფლებას გაძლევს, სულის თავისუფლებას. რეალურად მხატვრობის მიმართ არანორმალური სიყვარული გახდა განმაპირობებელი იმისა, რომ ხე-

ლოვნებამცოდნეობის განხრით სწავლა გამეგრძელებინა. მე-9 კლასში პრეზიდენტის თანხმობით სამხატვრო აკადემიაში ხელოვნებამცოდნეობის ფაკულტეტზე ლექციებს ვესრულებდი.

თქვენს ნამუშევრებში ხშირად ვხვდებით რელიგიურ თემას...

მე ვქმნი ისეთ შრიფტს, როგორიც აქამდე არავის დაუხატავს. აბსოლუტურად ინდივიდუალური სტილია და ეს ემიჯნება კლასიკურ, ძველ კალიგრაფიულ შრიფტებს.

მეც ვმუშაობ კლასიკურ შრიფტზე, მაგრამ მთავარი მაინც ისაა, რომ დავხატო ისე, როგორც აქამდე არ დაუხატავთ არა მარტო ჩვენთან საქართველოში, არამედ სხვა ქვეყნის კულტურაშიც. კალიგრაფები იყენებენ გადაშენების ხერხს, მე კი ვცდილობ შევქმნა თვითმყოფადი სტილი და ეს არ იქნება არცერთ სხვა ძველ სტილზე დაფუძნებული. რაც შეეხება სიმბოლოებს- სახედაო ასოებში სიმბოლოებს დეკორაციებში გამოვსახავ, ეს შეიძლება იყოს როგორც ქრისტიანული დატივრის, ასევე ოკულტური. ზოგიერთი მათგანი უკვე გადმომაქვს ხატსახეების სახით ფერში და ფორმაში.

ასოებთან ერთად ხშირად ვხატავ ანგელოზებს, ვმუშაობ ლოცვების და ტროპარების გადწერაზე. ნახატებს ვასრულებ სხვადასხვა საღებავით და ვიყენებ ოქროს ფირფიტებს. თუმცა ხშირად ვიყენებ კალამს და მელანს, ეს მაშინ, როცა გრაფიკულ ნახატზე ვმუშაობ. ნელს პირველად მოხდა, როცა ქართული კალიგრაფიული ნამუშევრები საზღვარგარეთ გაიცნო საზოგადოებამ. ეგვიპტეში საქართველოს საელჩოს მხარდაჭერით გამოვყენე მოენყო, რომელიც ქართული კულტურის უცხოელენებისთვის გაცნობას ისახავდა მიზნად.

ტექნოლოგიურ განვითარებასთან ერთად ქართული ანბანის გამოყენებით შეიქმნა შრიფტები, სწორედ ამ საკითხზე ასოციაცია "ქართული შრიფტის" ერთ-ერთ დამფუძნებელ ნინო ჯიშკარიანს დაუუკავშირდით, რომელმაც ქართული შრიფტის გამოყენას უხელმძღვანელა.

ეს ჩვენი ნამოწყება დასაბამს მისცემს ჩვენი დიდი მემკვიდრეობის საფუძველზე ქართული შრიფტის განვითარების ახალ ეტაპს. ერთად მოვუაროთ ქართულ შრიფტს, რომელიც ასე განსაკუთრებულია...

ქართული შრიფტის განვითარებასა და ქართული კალიგრაფიის დახვეწილობაზე დღეს უკვე ახალგაზრდა მხატვრები ზრუნავენ. ჩვენ დაუუკავშირდით ქართველ კალიგრაფს, რომელიც ადრეული ასაკიდან გამოირჩევა ხატვისა და ქართული ენის სიყვარულით, 12 წლის ასაკში მისი ნამუშევრები ლუერის ექსპერტებმა შეაფასეს

ქართული შრიფტის განვითარებასა და ქართული კალიგრაფიის დახვეწილობაზე დღეს უკვე ახალგაზრდა მხატვრები ზრუნავენ. ჩვენ დაუუკავშირდით ქართველ კალიგრაფს, რომელიც ადრეული ასაკიდან გამოირჩევა ხატვისა და ქართული ენის სიყვარულით, 12 წლის ასაკში მისი ნამუშევრები ლუერის ექსპერტებმა შეაფასეს

ხანძრის მიზეზი ცნობილია

ზემო მაჩხაანის სკოლის დანვის ფაქტზე აღძრული სისხლის სამართლის საქმე დაიხურა. შინაგან საქმეთა სამინისტროში ამბობენ, რომ გამოძიება დანაშაულის ნიშნების არარსებობის გამო შეწყდა.

სსს-ს პრესსამსახურის წარმომადგენლის ნანა ყაველაშვილის განმარტებით, დედოფლისწყაროს პოლიციის სამართველო გამოძიებას სისხლის სამართლის კოდექსის 188-ე მუხლის მეორე ნაწილით აწარმოებდა, რაც გულისხმობს ნივთის დაზიანებას ან განადგურებას, ჩადენილს ცეცხლთან გაუფრთხილებლობით.

„ექსპერტიზის დასკვნით დგინდება, რომ სკოლის ძირითად ფლიგელში ხანძრის გამომწვევი მიზეზი იყო ელექტროგაყვანილობა და ე.წ. მოკლე ჩართვა. ამდენად, კონკრეტულ პირთა დანაშაულებრივი ქმედებები არ გამოკვეთილა, რის გამოც საქმე დაიხურა,“ - აღნიშნავს ნანა ყაველაშვილი.

სამხარაულის სახელობის ექსპერტიზის ბიუროს მიერ გაცემული სახანძრო-ტექნიკური ექსპერტიზის დასკვნა სსს-ს დედოფლისწყაროს პოლიციის სამართველოს, განათლების სამინისტროს ინფრას-

იყიდება!

იყიდება ორი შექტარი სახნავი მიწის ფართობი თავყაროში. შესაძლებელია თითო შექტრის ცალ-ცალკე გაყიდვაც. ფასი შეთანხმებით.

☎ 577 74 97 00, იკითხეთ ავთო.

სასწრაფოდ იყიდება კერძო, აგურის, კეთილმოწყობილი გარემონტებული ბინა სარდაფებით. ფართი 121 კვ.მეტრი. დამატებითი ფართი კარ-მიდამოსი 30 კვ. მეტრი. მიწის ნაკვეთი 8-9 სახეობის ხილის ბაღით. მისამართი: შერეთის (ყოფილი სტალინის) ქუჩა N 97.ფასი 16000\$.

☎ 592 78 34 56. იკითხეთ იზოლდი.

იყიდება ფერმა პირველ ბალკაზე ელიასთან. ფასი შეთანხმებით.

☎ 571 20 86 02

ამინდი		დედოფლისწყარო		პარასკევი		შაბათი		კვირა	
ორშაბათი 14.12	სამშაბათი 15.12	ოთხშაბათი 16.12	ხუთშაბათი 17.12	პარასკევი 18.12	შაბათი 19.12	კვირა 20.12			
დღე	ღამე	დღე	ღამე	დღე	ღამე	დღე	ღამე	დღე	ღამე
☀	☾	☀	☁	☀	☀	☀	☀	☀	☀
0°	-1°	2°	0°	-1°	-2°	0°	-2°	-1°	-2°

გამომცემელი შპს „შირაპი“
დირექტორი ინგა შიოლაშვილი
რედაქტორი ნაირა გორაშვილი-პოპიაშვილი
წერილში მოყვანილ ფაქტებსა და ციფრებს პასუხს ავებს ავტორი.

სარედაქციო კოლგვა: ლალი მხრინიშვილი, ილია მარტყოფლიშვილი (ყურნალისტები); ელზა ხარაშვილი (სტილისტ-მწერელი); ნათელა გოციაშვილი (ბუღალტერი); ნინო ჯანაშვილი (ოფის-მუშევარი); მზინა ქანაძე (დისტრიბუტორი); ზურაბ ბუნაშვილი (კომპიუტერული უზრუნველყოფა).
გაზეთი აიწყო და დაკაბადონდა „შირაპის“ კომპიუტერულ ბაზაზე. ყოველკვირეული გამოცემა იბეჭდება შ.პ.ს. „სამშობლოს“ სტამბაში.

რედაქციის მისამართი: ქალაქ დედოფლისწყარო, ფიროსმანის №18, ტელ. 0 356 22 55-49; 598 72-18-72 (დირექტორი) 591-97-73-26 (რედაქტორი)
რეგისტრირებულია დედოფლისწყაროს რაიონის სასამართლოს მიერ, №6014-468.